

## Revmatikerforening

på Buchholm i omlag 50 års tidens hoved- an A. Pahle, og holdt et foredrag om ns stilling i i fremtiden». Pahle overrakt Dette legat taknemlige navn da han verleget ved om formål å og forskning

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

innen revmakirurgi. Så det kommer oss alle til gode. Vi hadde også besøk av gruppen «Tritonus» denne kvelden, og de underholdt oss med fine 60-talls melodier. Til sist ble ordet gitt til fylkesleder Martin Oshaug som bl.a. understreket hvor meningsløs denne krangelen om støtte og behandling til kronisk syke er, og han kom så med følgende appell: «Reis dere og kjemp for våre rettigheter!»

A. G. L. E.,  
sekr.

## g for hørselhemma

llbring i Bø, også den for første Svein Skaldereren Kari tet. Kari re- ssturen og begge deler ket og fått Svein Skal- Inger Ma- d gode hi- nenne. Det kulle være , og Svein han arbe- ten om de tiserte Je- fordi de aten. Han ga» som søndagen.

Så ble det en lang og god pause, med kaffe, kaker og åresalg. Det var en masse gevinster som ble godt fordelt blant de framfremte. Kari hadde et innlegg om Meniers sykdom, og vi fikk en fin innføring om hva som skjer i øret når sterke lyder ødelegger de fine hår- cellene i øret. Møtet avslutta ca. kl. 20.15, og Inger Marie fikk blomsten. Kari Mæland takka de som hadde gjort i stand, og ønska de framfremte velkommen til neste møte.

Jon Ase,  
møteref./sekr. i BHF

jeg bodde til Østfold Sentralsykehus, og je ar bortskje Fra Atrå til Rjukan sykehus tok det tre ganger så lang tid, men det ga meg en trygghet at det

godt å komme «hjem» og la besøk av familie og venner. Etter opphold på rek.hjem hvor jeg fikk stadig mere smerter i bruddstedet kom jeg til røntgenkontroll på Rjukan sy-

samme som jeg hadde fått vite på Rjukan ved årsskiftet. Den ene naglen for lang. Det gjort en feil, men den var ikke katastrofal fikk jeg vite. I journalen min sto det at røntgen et-

Elisabeth Tverberg  
Aslebo,  
Atrå

# Vant nazismen i Norge i mai 1945?

Reaksjonene i «Varden» 16.11.95 på benektelsen av at NS-folk var nazister, bærer preg av den manglende dialog i etterkrigstiden. Siden historieskrivningen hittil stort sett bare har tatt hensyn til en sides oppfatninger, og på forhånd mener seg å vite hvilken side som var den rette, er den i høy grad moden for revisjon. Skien Historielag var ikke interessert i bidrag sett fra en annen side. NS-folk har stort sett ikke kommet til orde hittil. De er interessert i sannferdig og hederlig omtale av dem. De mener at de stort sett fortjener takk for innsatsen fra landsmenn. NS-folk flest oppfatter påstander om at de skal ha vært nazister, landssvikere og unasjonale som løgnaktige. Var det noe de var enige om at NS ikke var, så var det kopi av noe utenlandsk. En del av deres ideologi var at det skulle være stort rom for meningsforskjeller innen bevegelsen. De liker ikke betegnelsen «parti», bl.a. fordi det innebærer for stor konformitet.

Selv om det innen NS son utenfor fantes rasister, var NS ikke rasistisk. De delte riktignok i høy grad Gros og andre nordmenns illusjon om at «Det er typisk norsk å være god».

De jødiske gravplasser i Norge overlevde okkupasjonstiden. NS klarte også å berge en synagoge med alt utstyr ved at LO brukte den som lager. Det er lite kjent at Vidkun Quisling er den nordmann gjennom tidene som har reddet flest jøders liv: I sitt hjelpearbeid for Nansen i Ukraina.

De nordmenn som var med å organisere innsamlingen og deportasjonen av jødene for tyskerne var for en stor del de samme som arresterte NS-folk etter okkupasjonen.

SOS-rasisme vedkjenner seg å ha rasert det eneste minnesmerket i Norge for 1.000 falne frivillige soldater og Røde Kors-søstre. Ingen oppfylte Røde Kors idé bedre enn disse søstrene, som med livet som innsats pleiet venn og fiende. SOS-rasisme har ikkenevnt at de samtidig knuste korset på denne stedfortredende gravplass.

Det falt omtrent like mange frivillige norske soldater på hver side i 2. verdenskrig. Alle ville vinne og sikre Norges frihet.

Mange NS-folk tror ikke at Rinnan var NS-medlem. De oppfatter hans tjenestevillighet overfor tyskerne og manglende

solidaritet med landsmenn som atypisk. Han deltok heller ikke i NS-miljøet lokalt.

Verdenskrigens utfall var uavhengig av uenigheter nordmenn i mellom. Dessverre ser det ut til at frigjøringen representerte et moralsk nederlag. Det virket som om man i praksis etterfulgte og ikke i gjerning tok avstand fra nazismens menneskesyn. Det er alt for mange paralleller mellom behandlingen av jøder i Tyskland i 30-årene og behandlingen av NS-folk med familier, og krigsbarn med mødre i etterkrigs-Norge. Forholdene førte til at oppfatningene mellom «nazister» og «jøssinger» ble gjensidige. Også fengselsoverlege Jan Leikvam mener at aldri var fengsler og fangeleire så overfylte, aldri var kosten så dårlig og aldri var det så mye vold mot innsatte i Norge som sommeren 1945.

Her er 3 eksempler:

1:1. mai 1945 gikk en hjemmefrontgjeng i Telemark ut for å arrestere en odelsgutt. Han og faren holdt på med våronna. Faren (79), ble skutt i magen og døde på åkeren. Ingen ble anklaget for mordet. Sønnen fikk 10 års sikring for å hindre at han skulle tatt saken i egne hender.

vi er mange med i kampen for å beholde Rjukan sykehus i framtida.

2: Har tidligere et par ganger offentliggjort historien om fangen som i 1946 døde av å være blitt slått i hodet under forhør. Fortsatt vil ingen høre historien til hans bror som delte celle med ham.

3: «Firda» hadde også et fredsnummer i vår. Der fortalte en tysklandsfange at deres protester var tatt til følge da de i 1944 nektet å delta i å frakte våpen over Rhinen. Det var fare for allierte angrep. Samme blad fortalte om elvebåten «Thekla». 19 mann omkom 1.9. 1945 i det de skulle til å dumpe ammunisjon. 12 var norske, derav 10 varetektfanger i alderen 17-69. Lederen var en britisk/jødisk offiser. Det var holdt minnehøytid over 4 av de 19, ingen av dem var varetektfanger.

50 år senere, 1.9. 1995 ble det holdt minnehøytid/begravelse på ulykkesstedet. Fangenes pårørende understreket at de «ikke ville være som de andre, de som gjør forskjell på folk». Slik ble dette den første gudstjeneste i Norge med likeverdig deltakelse av protestantisk, katolsk og jødisk prest.

I. C. Stridsklev

met, da jeg ønsket å telig velkommen. S velkommen til Finn Arntzen. Arntzen trekkspill og medlen sang med. Han fortalte flere gode historier. Så den inne for kaffepaus

## Grenland Gra Fagforenings p

Høstturen til Grenland (ske pensjonistgruppe fikk til Sanderstølen den 11. tember og startet som v fra Herre. Bussen gikk 07.00 og etter påfyll av lemmer og andre i Porsg gikk turen fra Skien kl. 08. Det var en sammensv flokk som reiste i regnva Første lille stopp var Bru i Lågendalen. Videre F tingfoss, Hoff Eidsfoss, li Eikeren, forbi Fosshes gård til Hokksund. Stopp Krøderen Kro med deilig fe og skjønn tefabriks. Vel kommet Sanderstølen fikk deilig lunsj. Så hadde vi tid et bad for de som ønsket før middag, eller en spaser i flotte omgivelser. Tirsd hadde vi en halvdagstur Panoramaveien. Været var ke førsteklasses, særlig ned Vasetstølen (ca. 250 år) hv vi kjøpte kaffe og deilige ker. Så ned til Ulnes kirke, Fagernes, tilbake til Sand stølen og middag. Onsd startet vi på utflukt kl. 09.3 delvis grått vær. Ned til He sedal, Borlaug, Mørkeda mot Fagernes. Det var flot